

॥ सौतिरुवाच ॥ हन्त ते कथयिष्यामि महदाख्यानमुत्तमं । कृष्णदैपायनमतं महाभारतमादितः ।

शृणु सर्वमशेषेण कथ्यमानं मया द्विज । शंसितुं तन्महान्धर्षो ममापीह प्रवर्तते ।

इत्यादिपर्वण्यादिवंशावतारणपर्वणि कथाबन्ध एकोनषष्टितमोऽध्यायः । ५८ ।

॥ सौतिरुवाच ॥ श्रुत्वा तु सर्पसत्राय दीक्षितं जनमेजयं । अभ्यगच्छदृषिर्विद्वान् कृष्णदैपायनस्तदा ।

जनयामास यं काली शक्तेः पुत्रात्पराशरात् । कन्यैव यमुनादीपे पाण्डवानां पितामहं ।

जातमात्रस्य यः सद्य दृष्ट्या देहमवीवृधत् । वेदांश्चाधिजगे साङ्गान्सेतिहासान्महायशाः ।

यन्नैति तपसा कश्चिन्न वेदाध्ययनेन च । न व्रतैर्नोपवासैश्च न प्रसूत्या न मन्युना ।

विव्यासैकं चतुर्द्धा यो वेदं वेदविदांवरः । परावरज्ञो ब्रह्मर्षिः कविः सत्यव्रतः शुचिः ।

यः पाण्डुं धृतराष्ट्रञ्च विदुरं चाप्यजीजनत् । शान्तनोः सन्ततिं तन्वन् पुण्यकीर्त्तिर्महायशाः ।

जनमेजयस्य राजर्षेः स महात्मा सदस्तथा । विवेश सहितः शिष्यैर्वेदेवेदाङ्गपारगैः ।

तत्र राजानमासीनं ददर्श जनमेजयं । वृतं सदस्यैर्बहुभिर्देवैरिव पुरन्दरं ।

तथा मूर्द्धाभिषिक्तैश्च नानाजनपदेश्वरैः । ऋत्विग्भिर्ब्रह्मकल्पैश्च कुशलैर्यज्ञसंस्तरे ।

जनमेजयस्तु राजर्षिं दृष्ट्वा तमृषिमागतं । सगणोऽभ्युद्ययौ तूष्णं प्रीत्या भरतसत्तमः ।

काञ्चनं विष्टरं तस्मै सदस्यानुमतः प्रभुः । आसनं कल्पयामास यथा शक्नो वृहस्पतेः ।

तत्रोपविष्टं वरदं देवर्षिगणपूजितं । पूजयामास राजेन्द्रः शास्त्रदृष्टेन कर्मणा ।

पाद्यमाचमनीयञ्च अर्घ्यं माञ्च विधानतः । पितामहाय कृष्णाय तदर्हाय न्यवेदयत् ।

प्रतिगृह्य तु तां पूजां पाण्डवाञ्जनमेजयात् । गाञ्चैव समनुज्ञाप्य व्यासः प्रीतोऽभवत्तदा । तथा च पूजयित्वा तं प्रणयात्प्रपितामहं ।

उपोपविश्य प्रीतात्मा पर्यष्टकृदनामयं । भगवानपि तंदृष्ट्वा कुशलं प्रतिवेद्य च ।

सदस्यैः पूजितः सर्वैः सदस्यान्प्रत्यपूजयत् । ततस्तु सहितः सर्वैः सदस्यैर्जनमेजयः । इदं पश्चाद्विजश्रेष्ठ पर्यष्टकृत्कृताञ्जलिः ।

॥ जनमेजय उवाच ॥ कुरुणां पाण्डवानाञ्च भवान् प्रत्यक्षदर्शिवान् । तेषां चरितमिच्छामि कथ्यमानं त्वया द्विज ।

कथं समभवद्भेदस्तेषामक्लिष्टकर्मणां । तच्च युद्धं कथं वृत्तं भूतान्तकरणं महत् ।

पितामहानां सर्वेषां दैवेनाविष्टचेतसां । कार्त्तव्यैर्नैतन्ममाचक्ष्व यथावृत्तं द्विजोत्तम ।

॥ सौतिरुवाच ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा कृष्णदैपायनस्तदा । शशास शिष्यमासीनं वैशम्पायनमन्तिके ।

॥ व्यास उवाच ॥ कुरुणां पाण्डवानाञ्च यथा भेदोऽभवत्पुरा । तदस्मै सर्वमाचक्ष्व यन्मत्तः श्रुतवानसि ।

गुरोर्वचनमाज्ञाय स तु विप्रर्षभस्तदा । आचक्ष्वे ततः सर्वमितिहासं पुरातनं ।

राज्ञे तस्मै सदस्येभ्यः पार्थिवेभ्यश्च सर्वशः । भेदं सर्वविनाशञ्च कुरुपाण्डवयोस्तदा ।

इत्यादिपर्वण्यादिवंशावतारणपर्वणि कथाऽनुबन्धे षष्टितमोऽध्यायः । ६० ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ गुरवे प्राङ्गमस्त्रत्य मनोबुद्धिसमाधिभिः । संपूज्य च द्विजान्सर्वान्स्तथाऽन्यान् विदुषो जनान् ।

महर्षेर्विश्रुतस्तेह सर्वलोकेषु धीमतः । प्रवक्ष्यामि मतं कृत्स्नं व्यासस्यास्य महात्मनः ।